

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM 2023/24

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	ZŠ Vítězslava Háška Odolena Voda, Školní 200, 250 70 Odolena Voda
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Ivana Ullmannová
Telefon na ředitele	283 971 282, 723 223 798
E-mail na ředitele	reditelna@zsodolenavoda.cz

Jméno a příjmení školního metodika prevence	Mgr. Monika Malá – pro II. stupeň Mgr. Veronika Lechnerová – pro II. stupeň Mgr. Monika Lohniská – pro I. stupeň		
Telefon	283 971 282		
E-mail	mala@zsodolenavoda.cz lechnerova@zsodolenavoda.cz lohniska@zsodolenavoda.cz		
Specializační studium	Ano (I. stupeň)	Ano/studuje (II. stupeň)	

Jméno a příjmení výchovného poradce	Mgr. Jana Smetanová pro II. stupeň Mgr. Petra Blehová pro spec. třídy a I. stupeň		
Telefon	283 971 282		
E-mail	smetanova@zsodolenavoda.cz blehova@zsodolenavoda.cz		
Specializační studium	Ano (I. stupeň)	Ano (II. stupeň)	

Jméno a příjmení školního psychologa	Mgr. at Mgr. Tereza Šimková, Michaela Trávníčková – PPP Praha-východ Bc. Natálie Tenclová – školní psycholožka
Telefon	281867331 – PPP Praha- východ
E-mail	poradna@pppprahavychod.cz tenclova@zsodolenavoda.cz

Jméno a příjmení sociálního pedagoga a speciálního pedagoga	Mgr. Lenka Baxová – sociální pedagog Mgr. Eva Srbová Mgr. Petra Blehová
Telefon	283 971 282
E-mail	baxova@zsodolenavoda.cz srbova@zsodolenavoda.cz blehova@zsodolenavoda.cz

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
ZŠ - I stupeň	20	539	27
ZŠ - II.stupeň	16	390	29
Speciální třída - I. (1.,3.,4.ročník)	1	7	1
Speciální třída – II. (6.,8., 9.ročník)	1	4	1
Celkem	38	940	58

2. STRUČNÁ ANALÝZA :

Minimální preventivní program je komplexním dlouhodobým programem školy, je součástí školního vzdělávacího programu. Má jasně definované dlouhodobé i krátkodobé cíle a je naplánován tak, aby mohl být realizován.

Nastavení dlouhodobého cíle:

- nastavení funkčního systému primární prevence s aktivním zapojením pedagogického sboru.
- vytvoření bezpečného prostoru pro žáky, pedagogy a ostatní zaměstnance školy v rámci primární prevence rizikového chování.

Vyloučení žáka z vyučování

V případě opakovaného nebo vážného porušení Školního řádu, má vyučující možnost vyloučit žáka z vyučování. V případě vyloučení je žák odveden do kanceláře školy, kde vypracovává zadanou práci od vyučujícího. Vyučující kontaktuje metodika prevence nebo výchovného poradce, který zapíše důvod vyloučení.

V případě prvního vyloučení je s žákem vedený pohovor.

V případě druhého vyloučení jsou pozváni do školy rodiče a je mezi žákem a školou vypracován individuální výchovný plán, který je dle pokynu plněn.
V případě třetího vyloučení je žákovi udělena Důtka třídního učitele.
V případě čtvrtého vyloučení je žákovi udělena Důtka ředitele školy a škola kontaktuje příslušný OSPOD.
V případě pátého vyloučení je žákovi udělen druhý stupeň z chování.
V případě šestého vyloučení je žákovi udělen třetí stupeň z chování.

METODIKA OBSAHUJE:

Charakteristika školy a její vnitřní zdroje:

Současný stav žáků je 940. Na I. stupni je v současné době 20 tříd, na II. stupni 16 tříd. Speciální třídy: I. třída 3 ročníky (1.,3.,4.), II. třída 3 ročníky (7.,8.,9.). K dispozici je školní družina s kapacitou 300 žáků s 10 vychovatelkami školní družiny. V letošním roce má škola navíc 14 asistentů pedagoga a 1 školního asistenta.

Ve škole je zřízeno školní poradenské pracoviště, které se skládá ze tří školních metodiků prevence, dvou výchovných poradců, školní psycholožky, dvou speciálních pedagogů, jednoho sociálního pedagoga a vedení školy. ŠPP se pravidelně shází jednou za tři týdny z důvodu předání informací ve škole.

Naše škola je školou základní, tj. 1.- 9. ročník a školou s dvěma speciálními třídami. Škola je umístěna v panelové zástavbě města Odolena Voda. Ve všech ročnících vyučujeme podle vzdělávacího programu Člověk přírodě - příroda člověku. Naše škola je vybavena počítačovými učebnami, učebnou výtvarné výchovy s prostorem pro práci v kroužku keramiky, čtyřmi jazykovými učebnami a učebnami s interaktivními tabulemi. Ve všech třídách jsou k dispozici počítače s připojením na dataprojektory. Dále je zde dílna, cvičná kuchyňka, venkovní sportovní hřiště a dvě tělocvičny. Současně využívá areál u sportovní haly a sportovní halu. Školní pozemek byl zřízen v okolí školy, starají se o něj žáci.

Mimo dobu vyučování je hřiště u školy volně přístupné veřejnosti.

Architektonické řešení budovy naší školy umožňuje dozor vykonávajícím pedagogům prohlédnout všechny prostory, v nichž se o přestávkách děti nacházejí a tím předcházet jejich případnému rizikovému chování. V rámci bezpečnosti školy je ve škole zřízena recepce u vstupu do školy a je zároveň zaveden kamerový systém na vchod školy.

Rodiče jsou o dění školy a prevenci rizikového chování informováni prostřednictvím webových stránek školy (www.zsodolnavoda.cz) a to buď v aktualitách nebo prostřednictvím odkazu ve své třídě. Škola vydává školní ročenku 1x ročně, kde jsou shrnuty veškeré akce školy za daný rok. Zároveň škola prezentuje svoje aktivity v místním časopise Odolen. Pokračujeme v projektu Rodiče vítáni.

Prevenci rizikového chování provádí spolu s třídními učiteli ŠMP. Pokud je řešen závažnější problém je konzultován ve školním poradenském pracovišti. V současné době škola zaměstnává na dva dny v týdnu externí psycholožku, která mapuje problémové žáky ve škole. Vyšetření PPP probíhají mimo školu, na Praze 9.

Práva a povinnosti rodičů jsou uvedeny ve školním řádu, který je dostupný rodičům v písemné podobě v budově školy nebo na webových stránkách školy:

<http://www.zsodolenavoda.cz/index.php?type=Post&id=836>

Zároveň má škola vypracovanou vnitřní směrnici postupu v krizových situacích, dostupnou pouze učitelům na školním serveru, kde naleznou podrobný postup, jak reagovat v rizikových situacích.

Na I. stupni je realizovaná prevence zejména třídními učiteli. Většina třídních učitelů má certifikaci v programech primární prevence Kočičí zahrada pro 2.-3. ročník a Zdravý životní styl pro 4.-5. ročník. Dále probíhá prevence podle metodiky D. Novákové: Prevence drogových závislostí. Třídní učitelé spolupracují se ŠMP - Mgr. Monikou Lohniskou a Mgr. Monikou Malou.

Další částí primární prevence je spolupráce s Městskou policií formou tematicky zaměřených přednášek: 1. ročník: Mimořádné situace, přivolání pomoci, bezpečnost v autě a na vozovce, 2. ročník: Dopravní výchova, železniční provoz, 3. ročník: bezpečný kontakt se zvířaty, elektrický proud, mimořádné situace, 4.-5. ročník: šikana, kyberšikana, kyberkriminalita, elektrický proud, speciální třídy: dle potřeby. V letošním roce proběhnou ve 4. - 5. ročnících programy zastřešené organizací Divadelta. Jedná se o divadelní představení, která jsou zaměřena na primární a sekundární prevenci rizikového chování. Děti se aktivně zapojují do programů. Dále probíhají kurzy první pomoci, kterým prošli všichni žáci 1. stupně. V letošním školním roce, bude kurz pokračovat další lekcí ve 1.-8. ročníku.

Na II. stupni probíhá prevence rizikového chování zejména v třídnických hodinách. V letošním roce proběhne v 6.-9. ročnících „Divadlo fórum“, kterou bude zastřešovat organizace Divadelta. Jedná se o organizaci prosazující tvořivé přístupy v oblasti vzdělávání. Nově vznikl dobrovolný kroužek na posílení odolnosti proti stresovým záležitostem nejen ze školního prostředí – Človíček-pomocníček. Další částí primární prevence je spolupráce s Městskou policií formou tematicky zaměřených přednášek. Pomoc v krizových situacích provádí školní metodik prevence a výchovný poradce v součinnosti s třídním učitelem. Učitelé, třídní učitelé hlásí problém buď zástupci ředitele nebo rovnou školnímu metodikovi prevence (výchovnému poradci), který následně informuje školní poradenský tým o možném řešení. ŠMP nebo třídní učitelé (podle závažnosti) informují rodiče, a to tím způsobem, že svolají schůzku, ze které je veden zápis (pohovor s rodiči). Pokud je potřeba, informuje ŠMP příslušný OSPOD či Policii ČR.

V případě nutnosti informovat i ostatní rodiče, třídní učitel ve spolupráci s ŠMP svolají rodiče na mimořádnou třídní schůzku a informují o dané situaci. V případě nutnosti informuje ředitelka školy media.

Vnější zdroje:

Školní metodici prevence spolupracují s výchovnými poradci, školní psychologkou, úzkým vedením školy, třídními učiteli a s organizacemi OSPOD, PPP Praha – východ, PPP Kladno, PČR, SVP Klíčov, SVP Slaný, Magdalena o.p.s., Semiramis o.s., Život bez závislostí t.č. spolek. Dále získává informace z www.MŠMT.cz, www.adiktologie.cz, www.prevence-info.cz, www.drogy-info.cz.

Formy monitoringu:

K monitoringu rizikového chování dochází:

- výstupy ŠMP
- zápisy z pohovorů s rodiči a žáky, dále zápisy z výchovných komisí
- komunikací mezi OSPOD, SVP, Policií ČR a PPP

Legislativa:

Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci SPJ u dětí, žáků a studentů ve školách a škol. zařízeních č.j.: 20 006/2007-51/2000-51

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j.: 28275/2000-22

Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č.j.: 22294/2013-1

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j.: 14423/1999-22

Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci postihu záškoláctví č.j.: 10 194/2002-14

Spolupráce škol a předškolních zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č.j.: 14144/19998-22

Strategie prevence SPJ u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2009-2013

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j.: 21291/2010-28

1

Zákon 561/2005 Sb.

3. STANOVENÍ CÍLŮ MPP PRO ROK 2023/24

<p>Cíl:</p>	<p><i>Divadlo prožitkem - Divadelta – divadelní představení (prevence prožitkem).</i></p> <p><i>Adaptační kurz pro 6.ročníky – vedené třídními učiteli</i></p> <p><i>Třídnické hodiny 5.-9. třída zaměřené na primární prevenci</i></p> <p><i>Kočí z zahrada 2.-3. třída</i></p> <p><i>Zdravý životní styl I.</i></p> <p><i>Prevence drogových závislostí</i></p> <p><i>Spolupráce s MP</i></p> <p><i>Človíček pomocníček - kroužek posilování odolnosti proti stresu</i></p> <p><i>SPARK- odolnost proti stresu, pilotní program v 7. D a v 9. A</i></p> <p><i>Kurz první pomoci</i></p>
<p>Ukazatele dosažení cíle:</p>	<p><i>Pokles jevů RCH na ZŠ</i></p>
<p>Zdůvodnění cíle:</p>	<p><i>Snížení výskytu RCH s tím, že se žáci spolu s třídními učiteli naučí lépe komunikovat, spolupracovat, řešit své problémy a respektovat se.</i></p>
<p>Návaznost na dlouhodobé cíle:</p>	<p><i>Cíl souvisí se zajištěním dlouhodobé primární prevence na ZŠ a spolupráci třídního učitele a školního metodika prevence</i></p>

4. SKLADBA AKTIVIT MPP PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

METODIKA OBSAHUJE:

Definice typů programů primární prevence:

Na ZŠ Vítězslava Háška Odolena Voda probíhají tyto typy programů primární prevence:

- „Divadlo prožitkem“, které realizuje organizace Divadelta, divadelní představení zaměřené na prevenci, realizované v 3.-9. ročnících a I. a II. speciální třídě.
- SPARK – program primární prevence v 7. a 9.ročníku
- tematické bloky ve výuce na I. stupni vedené třídními učiteli s úzkou spoluprací s ŠMP, na II. stupni vedené ŠMP II. stupně, výchovným poradcem, třídními učiteli, pedagogy a externími pracovníky.
- „Kočičí zahrada“ – program primární prevence pro 2. a 3. ročníky vedený třídními učiteli, kteří absolvovali školení a mají certifikát splňující podmínky k realizaci programu.
- „Zdravý životní styl I.“ - primární program pro 4.-5. ročník, vedený třídními učiteli, kteří absolvovali školení a mají certifikát splňující podmínky k realizaci programu.
- Prevence drogových závislostí – program pro 1.-5. ročník formou pohádek a příběhů doplněný pracovními listy
- Program primární prevence a adaptační kurz pro 6. ročníky vedený třídními učiteli
- Přednášky - spolupráce s Městskou Policií Odolena Voda 1.- 9. ročník + speciální třídy
- volnočasové aktivity pořádané školou (sportovní soutěže, školní ekoparlament, enviromentální výchova, akce družiny).
- vzdělávání učitelů
- Zdravotníci - Kurz první pomoci 1.- 8. ročník
- prevence rizikového chování v třídnických hodinách vedené TU
- Človíček-pomocníček – kroužek k posilování odolnosti proti stresu

a) Pedagogové

Název a odborné zaměření vzdělávání	MOŽNOSTI METODICKÉ PODPORY VE ŠKOLSTVÍ
Stručná charakteristika	Semináře zaměřené na daná témata k prevenci rizikového chování.
Realizátor/lektor	VERONIKA MARTANOVÁ PAVLASOVÁ
Počet proškolených pedagogů	85
Počet hodin	8
Termín konání	SRPEN
Zodpovědná osoba	Mgr. Monika Malá

Název a odborné zaměření vzdělávání	Spark
Stručná charakteristika	Seminář zaměřený na nový preventivní program
Realizátor/lektor	Mgr. Lenka Chmelařová
Počet proškolených pedagogů	2
Počet hodin	16
Termín konání	SRPEN - LEDEN
Zodpovědná osoba	Mgr. Monika Malá, Mgr. Veronika Lechnerová

Název a odborné zaměření vzdělávání	TRAUMA RESPEKTUJÍCÍ PŘÍSTUP JAKO ŘEŠENÍ NÁROČNÉHO CHOVÁNÍ
Stručná charakteristika	Seminář zaměřené na téma traumatu.
Realizátor/lektor	Society for All
Počet proškolených pedagogů	2
Počet hodin	16
Termín konání	SRPEN
Zodpovědná osoba	Mgr. Monika Malá

Název a odborné zaměření vzdělávání	SUPERVIZNÍ SETKÁNÍ
Stručná charakteristika	Semináře zaměřené na daná témata k prevenci rizikového chování.
Realizátor/lektor	VERONIKA MARTANOVÁ PAVLASOVÁ
Počet proškolených pedagogů	DLE ZÁJMU
Počet hodin	4X4HODINY
Termín konání	ŘÍJEN, LEDEN, BŘEZEN, ČERVEN
Zodpovědná osoba	Mgr. Monika Malá

Název a odborné zaměření vzdělávání	KONFERENCE ŠKOLNÍCH METODIKU PREVENCE
Stručná charakteristika	Seminář zaměřený na dané téma k prevenci rizikového chování.
Realizátor/lektor	SEMIRAMIS Z.S
Počet proškolených pedagogů	1
Počet hodin	16
Termín konání	ZÁŘÍ
Zodpovědná osoba	Mgr. Monika Malá

Název a odborné zaměření vzdělávání	SPECIALIZAČNÍ STUDIUM
Stručná charakteristika	Studium metodika prevence
Realizátor/lektor	SEMIRAMIS Z.S
Počet proškolených pedagogů	1
Počet hodin	256
Termín konání	LEDEN 2024 - ČERVEN 2025
Zodpovědná osoba	Mgr. Veronika Lechnerová

b) Žáci**Preventivní témata obsažená ve školním vzdělávacím programu- specifická prevence na****I. stupni v roce 2023/24:**

	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník
Prevence záškoláctví	1	1	1	1	2
Prevence šikany a projevů agrese	1	1	1	1	4
Prevence kyberšikany	0	0	1	1	1
Prevence rizikových sportů	0	0	1	0	1
Prevence rizikového chování v dopravě	1	2	2	1	1
Prevence rasizmu a xenofobie	0	0	0	1	0
Prevence působení sekt a extremistických náboženských směrů	0	0	0	0	1
Prevence užívání tabáku	0	1	1	1	1
Prevence užívání alkoholu	0	1	1	1	1
Prevence užívání dalších návykových látek	1	2	4	2	2
Prevence závislostního chování pro nelátkové závislosti (hazard, PC hry apod.)	2	1	0	1	2
Prevence sexuálního rizikového chování	0	0	0	1	1
Prevence poruch příjmu potravy	1	0	0	1	1
Prevence kriminálního chování	1	6	2	2	2

Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování na I. stupni v roce

2023/24:

Ročník	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma	Vyučující
1.	Prvouka, Člověk a jeho svět	Lidé kolem nás, Člověk ve společnosti	Hraní a komentování rolí, odlišnosti a jedinečnost člověka, řešení problémů, vhodná komunikace v různých situacích, vedení ke spolupráci, kooperaci.	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
2.	Prvouka, ČJ, Tv, Vv	Lidé kolem nás	Role ve skupině, poznávání nevhodného chování, odlišnosti člověka, jedinečnost každého jedince, spolupráce, řešení problémů.	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
	Prvouka, ČJ, Tv, Vv	Zdraví	Zdravá výživa, hygiena.	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
3.	Člověk a jeho svět	Poznatky o společnosti, Člověk ve společnosti	Pojmy týrání, zneužívání, diskriminace, tolerance. Návčík sociálních rolí, práva dětí, jedinečnost každého člověka. Kouření, alkohol drogy a jejich škodlivost.	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
	Český jazyk, Komunikace		Práce a uplatnění ve skupině. Sociální role, šikana, kompenzace.	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
4.	Český jazyk, Přírodověda	Člověk a příroda, Člověk ve společnosti	Modelové situace – vhodná komunikace v různých situacích. Vliv návykových látek na zdraví člověka. Vhodné a nevhodné chování, vandalismus.	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
	Český jazyk, Přírodověda, Vlastivěda	Člověk a příroda, Člověk ve společnosti	Zdravý životní styl – zdravá výživa, nebezpečí návykových látek. Člověk – zneužívaný, diskriminace, multikulturní společnost. Návčík komunikace. Vhodné a nevhodné chování.	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
5.	Český jazyk	Člověk a příroda, Člověk ve společnosti	Modelové situace – komunikace, chování, vlastenectví a národy, národnosti, soužití.	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
	Český jazyk, Vlastivěda, Přírodověda	Člověk a příroda, Člověk ve společnosti	Modelové situace – vhodné a nevhodné chování, návykové látky a jejich vliv na zdraví, nebezpečné situace. Zdravá výživa, zdraví životní styl.	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
Školní družina		Prevence rizikového chování	Celoroční projekt bezpečnost dítěte ve spolupráci vychovatelek školní družiny a Městské policie Odolena Voda.	Vychovatelky školní družiny

**Tematické bloky zaměřené na prevenci rizikového chování na I. stupni dle metodiky
Kočíčí zahrada a Zdravý životní styl pro 4.-5. ročník v roce 2023/24:**

Ročník	Téma	Časová dotace	Vyučující
1. ročník	Komunikace mezi dětmi Role ve skupině, zdravá spolupráce, přátelství, Prevence drogových závislostí – zdraví, hygiena, výživa, pohyb, pevná vůle, vztahy k ostatním	6	Třídní učitelé
2. ročník	Kočíčí zahrada 1.-6. Lekce (zodpovědnost, štěstí, odmítání, strach, přátelství, fair-play) Prevence drogových závislostí. Alkohol, léky, injekční stříkačky, kouření, cizí lidé	11	Třídní učitelé
3. ročník	Kočíčí zahrada 7.-12. lekce Tlak skupiny, obhájení svého názoru. Spolupráce, řešení problémů Nemoc, užívání léků, dávkování Otázka smrti Kulturní odlišnost, tradice Svoboda rozhodování a její důsledky, zklamání Prevence drogových závislostí – Zdraví, kouření, alkohol, drogy	11	Třídní učitelé
4. ročník	ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL 1. Obecná prevence rizikového chování I, II 2. Zdravotní výchova 3. Dopravní výchova Prevence drogových závislostí: Zdraví, vědomí, alkohol, kouření 1	8	Třídní učitelé

5. ročník	ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL 1. Obecná prevence rizikového chování (komunikace, odpovědnost, záškoláctví, aktivní trávení volného času) 2. Zdravotní výchova (prevence úrazu) 3. Bezpečně po virtuálním světě, prevence netolismu 4. Dopravní výchova Prevence drogových závislostí – drogy, nácvik odmítání, kam se obrátit na pomoc	9	Třídní učitelé
------------------	---	---	----------------

Tematické bloky – přednášky ve spolupráci s Městskou policií na 1. stupni a speciálních třídách v roce 2023/24

Ročník	Téma	Časová dotace	Vyučující
1. ročník	Mimořádné situace Přivolání pomoci Používání podsedáků Vidět a být viděn Reflexní materiály	1	Strážník MP
2. ročník	Dopravní výchova - značky, chodec, cyklista, kolečkové brusle Železniční provoz - rizika	2	Strážník MP
3. ročník	Bezpečný kontakt se zvířaty Elektrický proud Mimořádné situace Vidět a být viděn Reflexní materiály	2	Strážník MP
4. ročník + 1. spec.	Bezpečně v dětském kolektivu – šikana, základy kyberšikany, kyberkriminality, Elektrický proud	2	Strážník MP
5. ročník + 2. spec.	Bezpečně v dětském kolektivu – šikana, základy kyberšikany, kyberkriminality, Elektrický proud	2	Strážník MP

Preventivní témata obsažená ve školním vzdělávacím programu- specifická prevence na

II. stupni v roce 2023/24:

	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Prevence záškoláctví	2	2	2	2
Prevence šikany a extrémních projevů agrese, kybešikany	4	2	2	2
Prevence rizikových sportů	1	1	1	0
Prevence rizikového chování v dopravě	1	1	1	1
Prevence rasizmu a xenofobie	1	2	2	2
Prevence působení sekt	0	0	1	1
Prevence sexuálního rizikového chování	1	2	2	2
Prevence v adiktologii (zneužívání návykových látek a závislostní chování)	1	2	1	2
Prevence poruch příjmu potravy	1	1	1	0
Prevence problémů spojených se syndromem CAN	1	1	1	1
Základní vzorce bezpečného chování napříč typy RCH	0	1	0	1
Právní vědomí napříč typy RCH	0	1	1	1
Prevence prekriminálního a kriminálního chování	0	1	0	1

Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování na II. stupni v roce 2023/24:

Ročník	Předmět	Téma	Vyučující
6. ročník	VKZ, INF, ČJ, DĚ, TV	Šikana, záškoláctví, agrese, prevence sexuálního chování, rizika dopravy, rizikové sporty	Vyučující daného předmětu
7. ročník	VKZ, INF, ČJ, DĚ, PŘ, Z, TV	Šikana, záškoláctví, agrese, rasismus, xenofobie, návykové látky, rizika dopravy, prevence působení sekt, syndrom CAN, zneužívání, rizikové sporty, SPARK- odolnost proti stresu, pilotní program v 7.D	Vyučující daného předmětu
8. ročník	OV, PŘ, INF, ČJ, DĚ, Z, TV	Šikana, agrese, xenofobie, rasismus, návykové látky, poruchy příjmu potravy, rizika dopravy, prevence působení sekt, prevence sexuálního chování, rizikové sporty	Vyučující daného předmětu
9. ročník	INF, ČJ PŘ, Z, TV, CH	Šikana, agrese, rasismus, xenofobie, poruchy příjmu potravy, prevence působení sekt, návykové látky, rizikové sporty, SPARK- odolnost proti stresu, pilotní program v 9.A	Vyučující daného předmětu

Tematické bloky v třídnických hodinách, zaměřené na prevenci rizikového chování na I. a II. stupni v roce 2023/24:

Ročník	Téma	Časová dotace	Vyučující
5.ročník	Pravidla třídy, Zdravé vztahy ve třídě, Spolupráce a tolerance Jak zacházet s internetem, Mezilidské vztahy	5	Třídní učitelé
6. ročník	Pravidla třídy, Zdravé vztahy ve třídě, Spolupráce a tolerance, Jak zacházet s internetem, Mezilidské vztahy	5	Třídní učitelé
7. ročník	Vztahy ve třídě, Pravidla třídy, Respekt k odlišnostem druhých, Životní hodnoty SPARK- odolnost proti stresu, pilotní program v 7.D	5 10 (tř. hodiny)	Třídní učitelé
8. ročník	Pravidla třídy, Vztahy ve třídě, Sociální sítě a jejich nebezpečí, Mezilidské vztahy	5	Třídní učitelé
9. ročník	Pravidla třídy, vztahy ve třídě, komunikace Mezilidské vztahy- vztahy s rodiči Závislosti Zodpovědný rodič SPARK- odolnost proti stresu, pilotní program v 9.A	5 10 (tř. hodiny)	Třídní učitelé

Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování v I. a II. speciální třídě v roce 2023/24:

Ročník	Předmět	Téma	Časová dotace	Vyučující
1. a 2. ročník	Prvouka, Český jazyk	Zdraví, hygiena, výživa, pohyb, pevná vůle pohyb na čerstvém vzduchu, účelné oblékání a otužování, dopravní výchova, nebezpečné věci kolem nás	10	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
3. ročník	Prvouka	Dopravní výchova, Čistota a péče o zdraví, rodina, pomoc při úrazu, nebezpečné věci kolem nás	10	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
4. ročník	Přírodověda, Český jazyk Informatika	Čistota a péče o zdraví, správná životospráva nemoc, úraz, rodina, nebezpečné věci kolem nás Kyberšikana, nebezpečí sociálních sítí, nebezpečná a zavádějící reklama	10	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
5. ročník	Přírodověda, Český jazyk Informatika	Čistota a péče o zdraví správná životospráva nemoc, úraz, rodina, nebezpečné věci kolem nás Kyberšikana, nebezpečí sociálních sítí, nebezpečná a zavádějící reklama	10	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
6. ročník	INF, VKZ, ČJ, D, TV, VKZ	Šikana, záškoláctví, agrese, prevence sexuálního chování, rizika dopravy, rizikové sporty	10	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
7. ročník	VKZ, OV, INF, ČJ, D, P, Z, TV	Rodina Šikana, kyberšikana, záškoláctví, agrese, rasismus, xenofobie, návykové látky, rizika dopravy, prevence působení sekt, syndrom CAN, zneužívání, rizikové sporty	12	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
8. ročník	OV, P, INF, ČJ, D, Z, TV	Rodina, kamarádství-hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi Láska, sexuální život, antikoncepce, nebezpečí pohlavních chorob, AIDS, prevence sexuálního chování Šikanování, diskriminace, agrese Podpora zdraví – sport, rizikové sporty, stravování Podpora zdravého sebevědomí, chování v konfliktních a krizových situacích, vyhledání případné odborné pomoci Šikana, agrese, xenofobie, rasismus, návykové látky, poruchy příjmu potravy, rizika dopravy, prevence působení sekt	20	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku

9.ročník	OV, INF, ČJ, P, Z, TV, CH	Nebezpečí alkoholu, kouření a návykových látek Problémy lidské nesnášenlivosti, rovnocennost a rovnoprávnost, agrese, rasismus, xenofobie Mravní hodnoty jedince Práva dětí a jejich ochrana Šikana, kyberšikana, nebezpečí sociálních sítí, Poruchy příjmu potravy, prevence působení sekt, návykové látky, rizikové sporty	15	Třídní učitelé a vyučující v daném ročníku
-----------------	---------------------------------	---	----	--

Tematické bloky v třídnických hodinách, zaměřené na prevenci rizikového chování v I. speciální třídě v roce 2023/24:

Ročník	Téma	Časová dotace	Vyučující
1.-5. ročník	Pravidla třídy Vztahy ve třídě Životní hodnoty Respekt k odlišnostem druhých Komunikace	4	Vlachová

Tematické bloky v třídnických hodinách, zaměřené na prevenci rizikového chování v II. speciální třídě v roce 2023/24:

Ročník	Téma	Časová dotace	Vyučující
7.- 9. ročník	Pravidla třídy Vztahy ve třídě, vztahy mezi dívkami a chlapci Respekt k odlišnostem druhých Životní hodnoty Já – moje sebepojetí, sebevědomí, sebehodnocení	6	Blehová

Výroční zpráva školního poradenského pracoviště školní rok 2022–2023

Žákům a jejich zákonným zástupcům poskytuje škola poradenské služby vycházející z vyhlášky MŠMT č. 270/2017 Sb., kterou se změnila vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené na:

- prevenci školní neúspěšnosti,
- primární prevenci rizikového chování,
- kariérové poradenství integrující vzdělávací, informační a poradenskou podporu vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění,
- odbornou podporu při integraci a vzdělávání žáků s potřebou podpůrných opatření, včetně žáků z jiného kulturního prostředí a žáků se sociálním znevýhodněním,
- péči o vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků,
- průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem a vytváření předpokladů pro jeho snižování,
- metodickou podporu učitelům při aplikaci psychologických a speciálně pedagogických poznatků a dovedností do vzdělávací činnosti školy.

Školní poradenství zajišťují **výchovný poradce, metodik prevence a školní psycholog, kariérový poradce a speciální pedagog.**

Výchovný poradce

1. stupeň:

Mgr. Petra Blehová - blehova@zsodolnavoda.cz

2. stupeň:

Mgr. Jana Smetanová - smetanova@zsodolnavoda.cz

Metodik prevence:

1. stupeň:

Mgr. Monika Lohniská – lohniska@zsodolnavoda.cz

2. stupeň

Mgr. Monika Malá – mala@zsodolnavoda.cz

Školní psycholog:

Mgr. Kateřina Tomanová – tomanova.kata@email.cz

Karierový poradce

Mgr. Jana Smetanová - smetanova@zsodolenavoda.cz

Speciální pedagog:

Mgr. Petra Blehová - blehova@zsodolenavoda.cz

Koordinátor inkluze:

Mgr. Jana Smetanová - smetanova@zsodolenavoda.cz

Setkávají se dle potřeby i za účasti vedení školy a konzultují plnění svých plánů práce a řešení konkrétních problémů.

Zpravidla jednou týdně také využívají přítomnosti psychologa.

Rozšířený konzultační tým dále tvoří:

- třídní učitelé
- koordinátorka tvorby školního vzdělávacího programu (úprava učiva pro nadané žáky a pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami)
- další pedagogové
- asistenti pedagoga

Každý z poradenských pracovníků školy má stanoveny konzultační hodiny pro žáky, učitele a zákonné zástupce buď pevně, nebo na základě písemné (telefonické) domluvy.

Standardní činnosti poradenských pracovníků školy zahrnují služby, které jsou poskytovány žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům. Podmínkou pro poskytnutí školní poradenské služby nezletilému žákovi je informovaný souhlas jeho zákonných zástupců.

Výchovný poradce

Ve šk. roce 2022/2023 působí na naší škole dvě výchovné poradkyně s rozdělením kompetencí:

1.stupeň + speciální třídy – Mgr. Petra Blehová

2. stupeň + kariérové poradenství + koordinátor inkluze – Mgr. Jana Smetanová

Ve šk. roce 2022/23 činnost výchovných poradců zaměřena na:

- a) integrované žáky
- b) žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí
- c) žáky vřazené ve speciálních třídách
- d) žáky nadané

Kromě péče o výše zmíněné skupiny žáků, probíhala úzká, pravidelná spolupráce se školní psychologkou Mgr. Kateřinou Tomanovou a metodikem primární prevence Mgr. Monikou Malou a Mgr. Monikou Lohniskou. S rodiči žáků naší školy probíhaly konzultace ohledně šk. úspěšnosti, vztahů ve třídě, vztahů mezi žáky a vyučujícími. Na 1. stupni proběhly náhledy na práci a chování vytipovaných žáků v hodinách, konzultace s jejich třídními vyučujícími. Ve speciálních třídách se uskutečnily pohovory s rodiči žáků – řešena domácí příprava, školní prospěch, pozdní příchody do školy a neomluvená absence. Úzká spolupráce probíhala i v letošním roce se šk. poradenským zařízeními: PPP Praha-východ, PPP Lexík Roztoky, PPP Mělník, SPC Klíč, SPC Lopes a SPC Štíbrova Praha 8.

a) žáci integrovaní

K 30. 6. 2023 bylo na naší škole pomocí IVP vzděláváno **11 žáků, z toho 8 žáků na 1. stupni a 3 žáci na 2. stupni. Vzhledem k situaci v PPP a další zařízeních byly zohledňovány závěry vyšetření u žáků ještě 3 měsíce po skončení platnosti.** Žáci s problémy ve zvládnutí učiva jsou vzděláváni podle nastavených PLPP, tyto plány se vyhodnocují po 3 měsících, a pokud nastavené metody nevyhovují, jsou žáci odesláni k vyšetření do PPP. PPP v současné době nestanovují jako PO 1. stupně PLPP, zároveň také u 2. stupně PO ubývá žáků s IVP.

Převažující stupeň uplatňovaných PO na základě doporučení PPP nebo SPC	
1. stupeň	34 žáků
2. stupeň	68 žáků
3. stupeň	27 žáků
4. stupeň	2 žáci

Někteří integrovaní žáci mají zpracované individuální plány podle doporučení k integraci žáka podle opatření vycházející z Vyhlášky MŠMT č.27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. U ostatních žáků probíhá výuka podle závěrů z doporučení PPP.

Ze zdravotních důvodů využívalo ve šk. roce 2022/2023 asistenta pedagoga 15 žáků, z toho 11 na 1. stupni a 4 na 2. stupni. Žáci se zdravotním postižením využívali pomůcky a materiály k jejich poruchám určené. Pro žáky se SPU probíhal PSPP (26 žáků), žáci s ohroženým prospěchem se účastnili doučování.

Výchovný poradce vykonává monitoring v jednotlivých vyučovacích hodinách.

S většinou rodičů byl výchovný poradce v kontaktu (popř. v zastoupení třídním učitelem).

Vyhodnocení IVP probíhá 2x ročně, vyhodnocení ostatních PO 1x ročně.

b) žáci ze sociálně znevýhodněného prostředí (včetně žáků s odlišným mateřským jazykem)

Vzdělávání žáků takto znevýhodněných se uskutečňovalo formou integrace do běžných tříd. Škola věnuje těmto žákům specifickou péči, jsou respektovány potřeby žáka, je přihlíženo k aspektům sociálního, kulturního či jazykového znevýhodnění. Při výuce jsou uplatňovány metody, postupy a kompenzační pomůcky, je využíváno služeb asistenta, který pomáhá při vlastní výuce a přípravě na výuku, při komunikaci se zákonnými zástupci těchto žáků.

K výuce českého jazyka u dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ) je využíváno speciálních učebnic a pracovních sešitů pro cizince. Někteří ze žáků měli vytvořen PLPP.

Na škole probíhalo doučování ukrajinských žáků – 1x týdně 3 skupiny podle věku žáků, na 1. stupni 2 skupiny (9 žáků) a na 2. stupni 1 skupina (9 žáků).

c) žáci ve třídách zřízených podle § 16 odst. 9 ŠZ

Do těchto tříd jsou vřazeni žáci se speciálními vzdělávacími potřebami na základě doporučení k zařazení žáka z PPP nebo SPC. Vřazení žáci mají ŠPZ doporučený 3. nebo 4.stupeň podpůrných opatření. Výuka těchto žáků probíhala dle ŠVP ZV, upraveného individuálními vzdělávacími plány tak, aby odpovídalo jejich vzdělávacím potřebám. Hlavním cílem výuky v těchto třídách je připravit žáky pro praktický život, je kladen důraz na pracovní vyučování. Žáci se účastní mnoha projektů, ekologických akcí, navštěvují divadla, spolupracují s policisty a odbornými lékaři.

	celkem	1. stupeň	2. stupeň
počet žáků ve třídách zřízených podle § 16 odst. 9 ŠZ k 1. 6. 2022	13	6	7

V letošním roce vychází ze tříd zřízených podle § 16 odst. 9 ŠZ z 9.ročníku dva žáci, jedna žákyně má ukončenou PŠD, vychází z 8.ročníku. Všichni tři jsou přijati na učební obor na SOU.

d) žáci nadaní

Na škole je v současné době 1 žákyně s mimořádným nadáním (vyšetřena v PPP). Dále jsou zde žáci s různým typem nadání (21 žáků na 1.stupni, 18 žáků na 2. stupni): výtvarné nadání, přírodovědné nadání, sportovní nadání, jazykové nadání. Těmto žákům je věnována pozornost v jednotlivých předmětech a jsou ve svém nadání podporováni (diferenciace úkolů, projektové dny, účast na soutěžích, olympiádách, individuální přístup v případě sportovního soustředění apod.) Škola má zpracovanou koncepci péče o nadané žáky.

V Odoleně Vodě 17.6.2023

Vypracovaly Mgr. P. Blehová a Mgr. J. Smetanová

Karierový poradce

Během roku probíhaly konzultace se žáky i s jejich rodiče o možnostech studia na středních školách a odborných učilištích – celkem 54 konzultací. V září byly žákům podány základní informace ohledně přijímacího řízení. Na škole se prezentovaly – SŠLVT Odolena Voda, SPŠ Betlémská Praha.

Žáci 9. ročníků měli možnost navštívit online veletrh SŠ Scholla Pragensis. Ve 2. patře byla vytvořena nástěnka, která informovala o důležitých datech přijímacího řízení a nabízela také některé SŠ. Rodiče byli seznámeni s podrobnostmi PŘ prostřednictvím webových stránek. Žákům ze 7. a 8. ročníku s UPŠD byly nabídnuty možnosti pokračování jejich studia na SOU – 7 žáků. Pro všechny žáky vycházející žáky byly ve spolupráci s ÚP zajištěny Atlasy školství. Dále byly všem žákům poskytnuty přihlášky a zápisové lístky. Na stránky školy umístěny informace o termínech a podmínkách PŘ, prezentace některých škol, nabídky na přijímačky na nečisto.

Z devátých tříd vychází 98 žáků.

Výsledky přijímacího řízení ve školním roce 2022/2023

Počet přijatých žáků na SŠ z devátých ročníků:

Gymnázia	Obchodní akademie	Zdravotnické školy	Průmyslové školy	Ostatní střední školy	Střední odb. učiliště	Celkem
9	20	4	12	35	17	97

Jedna žákyně ve studiu nepokračuje.

Počet přijatých žáků na víceletá gymnázia:

	z pátého ročníku/ze zájemců	ze sedmého ročníku/ ze zájemců
Gymnázia	7/23	4/5

V osmých ročnících proběhly pod vedením karirového informační schůzky zaměřené na studijní předpoklady, na hledání vhodného zaměstnání a na možnosti studia. Návštěva ÚP se v letošním roce neuskutečnila.

V Odoleně Vodě 17.6.2023

Vypracovala Mgr. J. Smetanová

3 Školní metodik prevence

ÚDAJE O PREVENCI RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ I. stupeň

Ve školním roce 2022/23 bylo rizikové chování na I. stupni řešeno následujícím způsobem.

Ve školském poradenském centru bylo řešeno 19 případů, které se týkaly rizikového chování dětí a mládeže. Celkem proběhlo 31 pohovorů se žáky a zákonnými zástupci. Tyto pohovory byly vedeny za přítomnosti školního metodika prevence, výchovného poradce, třídního učitele, případně vedení školy. Obsahem jednání byla: podezření na skryté záškoláctví (2x), nevhodné chování ke spolužákům (5x), vkládání nevhodných videí na soc. síť (1x), kouření elektronické cigarety (1x), podezření z kouření (1x), poškození školního majetku a majetku dětí (1x), zanedbání péče o děti (1x, opakovaně), nevhodné domácí prostředí – domácí násilí (1x), podezření na týrání dětí (2x, opakovaně), nevhodné chování (1x - opakovaně), krádež (1x) školní neúspěch (1x). Pohovory byly zaměřeny zejména na podání vysvětlení k dané situaci, seznámení s postupem a pravidly školy. Celkem byla udělena jedenkrát snížená známka z chování.

Škola odeslala opakovaně zprávy na OSPOD týkající se tří případů, ve třech případech jsme kontaktovali PČR.

V letošním školním roce probíhala primární prevence rizikového chování, která byla vedena především třídními učiteli v třídnických hodinách. Na celé škole proběhl kurz první pomoci, na I. stupni ve všech třídách proběhly besedy se strážníkem městské policie.

Třídnické hodiny jsou zaměřené na předcházení různým formám rizikového chování v daném kolektivu, tato práce je systematická, pravidelná a reaguje na daný třídní kolektiv.

ÚDAJE O PREVENCI RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ II. stupeň

Ve školním roce 2022/23 bylo rizikové chování na II. stupni řešeno následujícím způsobem. Celkem ve školském poradenském centru bylo řešeno 7 kaus, které se týkali rizikového chování dětí a mládeže. Obsahem jednání byla: informace o psychických problémech dětí (1x), záškoláctví (3x), nevhodném chování ke spolužákům (7x), nerespektování pravidel školy (1x), nevhodné vyjadřování na FB(1x), kouření elektronické cigarety (2x). Celkem v těchto kausách proběhlo 36 pohovorů s rodiči a žáky. Tyto pohovory byly vedeny za přítomnosti školního metodika prevence, výchovného poradce, třídního učitele. Pohovory byly zaměřeny zejména na podání vysvětlení k dané situaci, seznámení s postupem a pravidly školy. Celkem byla udělena jedenkrát snížená známka z chování.

Škola odeslala celkem 1 zprávu na OSPOD ohledně rizikového chování žáků.

V letošním školním roce, díky financování z dotace Středočeského kraje a městem Odolena Voda pokračovala v 6. – 9. ročnicích primární prevence rizikového chování vedená zejména třídními učiteli v třídnických hodinách, dále pak externími pracovníky z neziskové organizace Magdalena, a adaptační kurz pro 6.ročníky.

Třídnické hodiny jsou zaměřené na předcházení různým formám rizikového chování v daném kolektivu, tato práce je systematická, pravidelná a reaguje na daný třídní kolektiv. Vzhledem k tomu, se nám tento systém osvědčil, budeme i nadále v něm pokračovat. V roce 2023/24 škola bude znovu usilovat o získání finančních prostředků z dotačních systémů. V roce 2022/23 město Odolena Voda vyčlenilo finanční částku na vedení programů prevence.

Velmi kladně je hodnocena úzká spolupráce s výchovnými poradci I. a II. stupně při řešení daných situací a spolupráce se školní psycholožkou.

V Odoleně Vodě 15. 6. 2023

Mgr. Monika Malá
školní metodik prevence II. stupeň

4. Speciální pedagog

Ve školním roce docházelo průběžně ve spolupráci s třídními učiteli k vytipování dětí se speciálně vzdělávacími potřebami. Diagnostika probíhala formou orientační speciálně pedagogické diagnostiky při přímé práci s žáky, posouzením písemných materiálů žáků (portfolia) a náhledem na jejich práci v hodině. U několika dětí proběhl zácvik s předáním informací rodičům, jak v domácím prostředí pracovat. U dětí, u nichž jsou z důvodu speciálně vzdělávacích potřeb již uplatňována podpůrná opatření, docházelo z důvodu úspěšné integrace k náhledu na práci s těmito žáky.

V průběhu roku se speciální pedagog účastnil a spolupracoval na vytváření plánů pedagogické podpory a individuálních vzdělávacích plánů, též na vyhodnocení IVP a

podpůrných opatření doporučených ŠPZ. Spolupracoval při vypracovávání podkladů ke kontrolním vyšetření v PPP a SPC. Zajišťoval předávání informací z PPP a SPC týkající se vzdělávání žáků s 2. a vyšším stupněm podpůrných opatření. Opakovaně probíhaly konzultace s vyučujícími a asistenty pedagogů a pohovory s rodiči. Byly řešeny vzdělávací či výchovné problémy žáků. Byly vedeny pravidelné hodiny předmětu speciálně pedagogické péče, zároveň metodická podpora kolegů, kteří tento předmět vyučují.

Při práci se žáky tříd zřízených podle § 16 odst. 9 ŠZ bylo uplatňováním podpůrných opatření 3. a 4. stupně a zejména individualizací výuky snaha dosáhnout optimální úrovně dosažených znalostí a dovedností.

Ve školním roce speciální pedagog úzce spolupracoval se školní psychologkou, metodikou prevence, výchovným poradcem a vedením ZŠ. Probíhaly opakované konzultace se speciálními pedagogy a psychology zejména z Pedagogicko-psychologické poradny Lexík, Praha – východ Vršovice, SPC Klíč, SPC Lopes a SPC Štíbrova. Bylo zajištěno metodické návštěvy z těchto školských zařízení.

V Odoleně Vodě 17. 6. 2023

Mgr. Petra Blehová

MPP – minimální preventivní program
TU – třídní učitel
ŠMP – Školní metodik prevence
RCH – rizikové chování
RVP – Rámcová vzdělávací program
ŠVP – Školní vzdělávací program
PPRCH – primární prevence rizikového chování

ŠKOLNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANĚ

Každý pedagogický pracovník musí šikanování mezi žáky předcházet, nesmí podceňovat počáteční projevy šikany, její projevy neprodleně řešit a oběti poskytnout pomoc.

Struktura programu:

- A) informace pro učitele a rodiče
- B) informace pro žáky
- C) informace pro rodiče
- D) krizový plán školy

A) INFORMACE PRO UČITELE A RODIČE:

- charakteristika šikany
- základní formy šikany

- příklady nepřímých (varovných) a přímých znaků šikanování

Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Základní formy šikany

Přímá šikana může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy), verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy); nebo neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek).

Nepřímá šikana má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka nebo učitele rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení (u učitele), ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.

Jednou z nejčastějších forem šikany je také elektronická šikana, tj. **kyberšikana**, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, spoluzaci.cz nebo facebook.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhrůžných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhrůžné SMS nebo e-maily apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti.

Hranice, která odlišuje šikanování od škádlení nebo agrese, bývá někdy nezřetelná. U žáků se za šikanování nepovažuje škádlení nebo agrese, které nemá znaky šikanování odst. Jedním z rozlišujících prvků je schopnost žáka škádlení opětvovat, bránit se mu, zastavit ho. Ve chvíli, kdy se žák škádlení nebo agresí neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, a přesto škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto chování přerůstá v šikanu.

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.

- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřenin, modřin, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízpusobovací konflikty nejsou vzácností!)

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- a) Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. **Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.**
- b) Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
- c) Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- d) Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- e) Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- f) Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- g) Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

B) INFORMACE PRO PRO ŽÁKY: - seznámení s charakteristikou a projevy šikany
 - příklady šikanování
 - kde hledat pomoc

C) DOPORUČENÍ RODIČŮM, JAK ROZPOZNAT MOŽNÉ PŘÍZNAKY ŠIKANOVÁNÍ

Doporučujeme všimnout si těchto možných příznaků šikanování:

- a) Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- b) Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by se telefonovalo apod.
- c) Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- d) Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
- e) Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.

- f) Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- g) Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- h) Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- i) Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- j) Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- k) Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- l) Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- m) Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Svě zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- n) Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- o) Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Pokud máte podezření na šikanování, sdělte tuto skutečnost řediteli školy, zástupci ředitele, třídnímu učitel, metodikovi prevence (p.uč. Vodičková, Lohniská) nebo výchovnému poradci (p.uč. Smetanová, Blehová).

E) KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY – strategie postupu, v případě, že k šikanování dojde

Postupy a kompetence jednotlivých osob:

- POČÁTEČNÍ ŠIKANA

1. Rozhovor s lidmi, kteří na šikanu upozornili
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce
2. Rozhovor s obětí šikany
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce
3. Nalezení svědků
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce
4. Individuální, případně konfrontační pohovory se svědky
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce

5. Ochrana oběti šikany
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce
6. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce
7. Informace rodičům oběti a agresorů
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce
8. Spolupráce s PPP, školním psychologem, rodiči oběti a agresora
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce

- **POKROČILÁ ŠIKANA** – s neobvyklou formou násilí nebo skupinového násilí vůči oběti

1. Záchrana oběti
Kompetence.: všichni pedag. pracovníci, ředitel, zástupci ředitele
2. Domluva pedag. pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
Kompetence.: všichni pedag. pracovníci, ředitel, zástupci ředitele
3. Zabránit domluvě agresorů
Kompetence.: všichni pedag. pracovníci, ředitel, zástupci ředitele
4. Pomoc a podpora oběti
Kompetence.: všichni pedag. pracovníci, ředitel, zástupci ředitele
5. Nahlášení Policii ČR, PPP, orgánu sociálně právní ochrany dítěte
Kompetence.: ředitel, zástupci ředitele, metodik prevence, výchovný poradce
6. Vlastní vyšetřování
Kompetence.: ředitel, zástupci ředitele, metodik prevence, výchovný poradce
7. Spolupráce s rodiči oběti a agresora, PPP, školním nebo klinickým psychologem, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte.
Kompetence: ředitel, zástupci ředitele, metodik prevence, výchovný poradce
třídní učitel

Školní program proti šikaně byl zpracován s využitím Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízení z r. 2016

MPP – minimální preventivní program
TU – třídní učitel
ŠMP – Školní metodik prevence
RCH – rizikové chování
RVP – Rámcová vzdělávací program
ŠVP – Školní vzdělávací program
PPRCH – primární prevence rizikového chování

ŠKOLNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANĚ

Každý pedagogický pracovník musí šikanování mezi žáky předcházet, nesmí podceňovat počáteční projevy šikany, její projevy neprodleně řešit a oběti poskytnout pomoc.

- Struktura programu:**
- A) informace pro učitele a rodiče
 - B) informace pro žáky
 - C) informace pro rodiče
 - D) krizový plán školy

A) INFORMACE PRO UČITELE A RODIČE:

- charakteristika šikany
- základní formy šikany
- příklady nepřímých (varovných) a přímých znaků šikanování

Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Základní formy šikany

Přímá šikana může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy), verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy); nebo neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek).

Nepřímá šikana má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka nebo učitele rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení (u učitele), ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.

Jednou z nejčastějších forem šikany je také elektronická šikana, tj. **kyberšikana**, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, spoluzaci.cz nebo facebook.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhrůžných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhrůžné SMS nebo e-maily apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti.

Hranice, která odlišuje šikanování od škádlení nebo agrese, bývá někdy nezřetelná. U žáků se za šikanování nepovažuje škádlení nebo agrese, které nemá znaky šikanování odst. Jedním z rozlišujících prvků je schopnost žáka škádlení opěťovat, bránit se mu, zastavit ho. Ve chvíli, kdy se žák škádlení nebo agresí neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, a přesto škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto chování přerůstá v šikanu.

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřenyiny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízpusobovací konflikty nejsou vzácností!)

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- h) Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. **Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.**
- i) Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávisným, nebo pohrdavým tónem.
- j) Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- k) Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- l) Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- m) Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- n) Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

B) INFORMACE PRO PRO ŽÁKY: - seznámení s charakteristikou a projevy šikany
- příklady šikanování
- kde hledat pomoc

C) DOPORUČENÍ RODIČŮM, JAK ROZPOZNAT MOŽNÉ PŘÍZNAKY ŠIKANOVÁNÍ

Doporučujeme všimnout si těchto možných příznaků šikanování:

- p) Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- q) Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by se telefonovalo apod.
- r) Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- s) Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
- t) Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- u) Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- v) Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- w) Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- x) Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- y) Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- z) Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- aa) Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- bb) Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- cc) Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- dd) Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Pokud máte podezření na šikanování, sdělte tuto skutečnost řediteli školy, zástupci ředitele, třídnímu učiteli, metodikovi prevence (p.uč. Malá, Lohniská, Lechnerová) nebo výchovnému poradci (p.uč. Smetanová, Blehová).

E) KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY – strategie postupu, v případě, že k šikanování dojde

Postupy a kompetence jednotlivých osob:

- POČÁTEČNÍ ŠIKANA

1. Rozhovor s lidmi, kteří na šikanu upozornili
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce
2. Rozhovor s obětí šikany
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce
3. Nalezení svědků
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce
4. Individuální, případně konfrontační pohovory se svědky
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce
5. Ochrana oběti šikany
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce
6. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce
7. Informace rodičům oběti a agresorů

- Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce
8. Spolupráce s PPP, školním psychologem, rodiči oběti a agresora
Kompetence: ředitel, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce

- **POKROČILÁ ŠIKANÁ** – s neobvyklou formou násilí nebo skupinového násilí vůči oběti

1. Záchrana oběti

Kompetence.: všichni pedagog. pracovníci, ředitel, zástupci ředitele

2. Domluva pedagog. pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování

Kompetence.: všichni pedagog. pracovníci, ředitel, zástupci ředitele

3. Zabránit domluvě agresorů

Kompetence.: všichni pedagog. pracovníci, ředitel, zástupci ředitele

4. Pomoc a podpora oběti

Kompetence.: všichni pedagog. pracovníci, ředitel, zástupci ředitele

5. Nahlášení Policii ČR, PPP, orgánu sociálně právní ochrany dítěte

Kompetence.: ředitel, zástupci ředitele, metodik prevence, výchovný poradce

6. Vlastní vyšetřování

Kompetence.: ředitel, zástupci ředitele, metodik prevence, výchovný poradce

7. Spolupráce s rodiči oběti a agresora, PPP, školním nebo klinickým psychologem, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte.

Kompetence: ředitel, zástupci ředitele, metodik prevence, výchovný poradce
třídní učitel

Školní program proti šikaně byl zpracován s využitím Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních z r. 2016